

NATUURPLAKBOEK NUMMER 294

Tekst en foto : JO-han Opsomer – 10 augustus 2013

Als er één biotoop is dat je alleen op volle waarde kan schatten door het nader te bekijken, dan is het wel de heide.

De kleine lappendekentjes of de grote gebieden waar we echt nog kunnen ‘fietsen op de heide’ zijn restanten van de menselijke boerenactiviteit. De schapen konden op de verre velden grazen en er werden stukken afgeplagd om de stalvloer mee te bekleden. Dat had een doel. Na de winter, als de dieren van stal gingen waren de bemeste plaggen ideaal om de landbouwvelden mee te bedekken. Voedselrijk aan de ene kant en door de jaarlijkse ophoging ook droger. Cultuur met kleine c werd natuur met grote N.

De schapen hielden het gras in toom en jonge opschietende boompjes hadden geen kans. Er ontstond een heel open landschap met een specifieke vegetatie. Struikheide op de droge stukken en dopheide op de nattere delen zijn samen met bochtige smele en pijpenstrootje de basis.

In hun kielzog zijn er tientallen specifieke plantensoorten die er een plaatsje vinden en dat trekt meteen heel wat insecten en amfibieën aan. Minstens evenveel als in gelijk welk ander biotoop maar vooral veel specifiek.

De planten en dieren die op de heide leven hebben eigenlijk niet echt een plaats waar ze anders terecht kunnen.

Adders moeten zich kunnen opwarmen en dat geldt ook voor de levendbarende hagedis. Heikikkers en boomleeuweriken, gladde slangen en glimwormen, een nachtzwaluw, geelgorzen, zandbijen en vleermuissoorten, kleine vuurvinders en tientallen heide-nachtvlinders, een dassenburcht of een aantal sprinkhaansoorten, korhoenders, mierenleeuwen, hazelwormen, roodborsttapuiten en bekermossen, rendiermos en klokjesgentiaan. De lijst is ellenlang.

Al deze soorten hebben het al moeilijk op zich.

De toponiemen ‘veld’, ‘bruyère’, ‘heide’ en ‘zand’ en de familienamen zoals ‘Vanderheyden’ of ‘Heimans’ zijn de stille getuigen dat het ooit veel meer geweest is.

Daarom is heideherstel geen losse bevestiging maar steeds een verantwoorde en verdedigbare optie als het op natuurbeheer aankomt.